RUBRICA AFONULUI

Frica de valoare la români

(Mircea Bunea, septembrie 2005)

Motto: „Pieirea ta e-n tine...” (în exemple)

Sunt unii care, într-o competiție, nu pot ieși primii decât dacă aleargă singuri pe pistă. Motiv pentru care-l fac pe dracu-n patru ca să-i elimine pe ceilalți poftitori la cel mai înalt loc de pe podium. Exemple sunt câtă frunză, câtă iarbă... Iacătă:

Ca să scape de concurența acerbă pe care transportatorii particulari de persoane începuseră s-o facă SNCFR, Ministerul Transporturilor a dispus ca autogara improvizată la București foarte aproape de peroanele Gării de Nord să fie mutată într-un fel de curte meschină și plină de gunoaie de pe Calea Griviței. Călătorii s-au revoltat, dar n-au renunțat la serviciile privatizaților care, cu microbuzele lor Mercedes iuți, sigure și confortabile continuă să le facă zile fripte ceferiștilor.

Alt exemplu. Un medic foarte tânăr, specializat prin clinici și universități din Statele Unite ale Americii și din Germania, s-a întors la București și și-a uimit deopotrivă colegii și pacienții cu performanțele sale profesionale. În șase luni de zile, faima tânărului slujitor al lui Esculap s-a întins incredibil, așa că la ușa cabinetului său din spital nu se mai sfârșeau cozile suferinzilor sosiți din toată țara ca să fie vindecați. Asta a declanșat ciuda și gelozia confraților mai vârstnici care, împreună cu directorul, l-au mătrășit pe „ăla mic și obraznic” într-un fund de coridor de la subsolul clădirii crezând că, astfel, năpăstuiții vor zăbovi și pe la ușile lor. N-a fost să fie, lumea a continuat să-l caute și-n gaură de șarpe pe tinerelul care, acum, deja a sfărmat convingerile acelora care, până la sosirea lui, credeau că cel mai bun medic din România ar fi avionul de Paris.

Alt exemplu. În urmă cu câțiva ani, conducerea unui ziar năpârlit după Revoluția din decembrie '89 a hotărât să comande Institutului Român de Sondare a Opiniei Publice (IRSOP) o investigație din care să rezulte, printre altele, și ierarhia popularității membrilor redacției. Și așa s-a dovedit, fără putință de tăgadă, că printre cei 32 de publiciști cunoscuți și apreciați de către cititori nu se află nici măcar unul dintre mahării gazetei. Urmarea? În următorii doi ani, sub diferite motive, cioarsele și piciganiile din comitetul director i-au pus pe liber pe toți cei care, până atunci, făcuseră și faima și vânzarea publicației. Numărul abonamentelor și al cumpărătorilor s-a redus drastic, credibilitatea s-a prăbușit, dar țâfnele au rămas. Vorba ceea: la o căruță ruptă – cal olog. Talentul unora dintre făcătorii de presă de a-și modela din plastilina sinelui statuete celebre pare să-i fi debusolat pe mulți, în mai toate compartimentele vieții noastre cea de toate zilele.

Eu nu mă mai mir demult, n-ar trebui să vă mirați nici dumneavoastră atâta timp cât pe lume se întâmplă grozăvii și mai și, cum ar fi: înființarea unei discoteci la Auschwitz, transformarea în bar de noapte a Turnului Galata din Istambul, cutremure de pământ provocate intenționat, avioane de pasageri folosite ca bombe ș.a.m.d.

Dar, more maiorum, hai să revenim la ce ne doare mai tare. La concurență, adică. Cu un exemplu din cultură. Unde, vorba înțeleptului, dau unii din cuvinte precum paraliticii din mâini, ca să-ți explice ceea ce știe tot natul: că e normal să avem concurență – care, nu de puține ori, e înțeleasă

ca o competiție, dar că aceasta nu trebuie să degenereze în conflict, ci, auziți boieri dumneavoastră, să rămână doar „un mecanism de stimulare a conduitelor individuale și grupale, o forță mobilizatoare a dezvoltării și menținerii unui standard ridicat de activism și eficiență și a unui nivel aspirațional înalt fie că este vorba de cost, beneficiu, optim individual, optim social...”. În traducere slobozită asta înseamnă vax albina. Pentru că, dacă este să fim onești până la capăt, în România, atunci când vine vorba de teoria concurenței, specialiștii „uită” să asocieze noțiunea cu ceea ce aici, numai între Carpați și Dunăre, se dovedește a fi motorul tuturor lucrurilor, faptelor și fenomenelor sociale. Am numit **gașca**. Care ea încurcă și descurcă. Care ea hotărăște că pe unul pe care guvernul îl târăște prin tribunale – ca să dea socoteală pentru răvășirea unor fonduri publice, pe vremea când era nr.1 într-o instituție culturală de importanță națională – trebuie să-l ridici la gradul de cavaler acordându-i o importantă decorație de stat; care ea, gașca, îl pune pe altul să refuze sau să accepte un premiu pentru oarece merite, numai pentru faptul că ceremonia se va desfășura ori în prezența președintelui țării, ori a ministrului Culturii, ori a fostului ministru, ori a fostului președinte... Firește, în astfel de împrejurări, pentru a-și motiva în fața publicului acceptul sau refuzul nonminalizații găștilor trimit scrisori deschise, țin discursuri, fac recurs la morală, acordă interviuri – în două cuvinte: fac totul. Se feresc însă să pomenească tocmai esențialul, faptul că ceea ce îi mână-n luptă este tocmai **frica de concurență, frica de valoare**. Care aflăm ce este tot dintr-un exemplu. Recent (pe 21-22 iunie) a avut loc la București Forumul român al tinerilor cu studii în străinătate. Acolo, printre altele, absolvenți din cele mai reputate universități de pe planeta Pământ, talente educate în spirit modern, care au refuzat „afară” slujbe importante, au afirmat că, de mai bine de un an, nu și-au putut găsi la noi nici un loc de muncă. Toate firmele la care au făcut demersuri pentru o eventuală angajare le-au răspuns politicos și dureros: „Sunteți prea calificați pentru noi”. Dacă nici aceasta nu mai este frică de concurență, de valoare, atunci ce este? Altminteri, bineînțeles, toți vrem capitalism, toți vrem concurență și tot românul să prospere, nu-i așa?